

Državni izpitni center

M 0 8 2 2 3 1 1 4

JESENSKI IZPITNI ROK

MADŽARŠČINA
KOT DRUGI JEZIK NA NARODNO
MEŠANEM OBMOČJU V PREKMURJU

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Petek, 29. avgust 2008

SPLOŠNA MATURA

1A**1. szöveg**

Köszöntöm a Muravidéki Magyar Rádió hallgatóit a Művészetek Völgye Fesztiválról!

Augusztus 6-a van, a 18. fesztivál utolsó, azaz tizedik napja. Annak, aki netán még sose hallott volna erről a rendezvényről, bevezetőben csak annyit mondunk el, hogy helyszíne a Balaton-felvidék, pontosabban annak néhány kis települése, elsősorban Kapolcs, Taliándörögd, Öcs, Pula.

Tegnap a leglátogatottabb esemény Oláh Ibolya késő esti koncertje volt Taliándörögdön. Az énekesnő főként legújabb lemezéről énekelt dalokat, de egy-két régebbi szám is elhangzott. A koncerten szokásos arcát mutatta: merész, sőt néha provokatív, de mégis messzemenően profi volt. A rövid éjszaka után esős reggelre ébredtek a völgy lakói, ez többüket el is riasztotta a mai programoktól. A völgy falvai kezdtek kiürülni, mindenütt sátrakat bontó fiatalokat láttunk. Ez alól csak Kapolcs volt kivétel, ahol még mindig nagy a tömeg, parkolni – az elmúlt kilenc naphoz hasonlóan – szinte képtelenség. A tűzoltószertárban Pálffy István erdélyi falvakról készített fotókiállítása volt látható. Taliándörögdön Szöke András tartott »búcsú-diszkót«, elsősorban roma slágerek szóltak. Ugyanott az egyik vendéglátóipari főiskola hallgatói tarhonyás lecsót főztek, amit cipóban tálaltak, és nekünk is nagyon ízlett. Közben a Dzsem zenekar jó jazz-rock zenével szórakoztatta a közönséget. Estefelé Öcsre indultunk, ahol Palya Bea adott koncertet. A koncert a zuhogó eső miatt egy kis késéssel kezdődött. Palya Bea egyedi hangjával, meggyőző előadásmódjával megint magával ragadta a közönséget. Gyönyörűséges népdalokat hallottunk tőle. Az eső utáni alkonyati fények igazi fesztiválvége hangulatot varázsoltak a színpadra.

Holnap a falvak ismét kiürülnek, minden megy tovább a megszokott úton. De 355 nap múlva ismét itt lesznek a művészetkedvelők, akik megbolygatják az életet, sátraznak, főznek, áznak, zenélnek, stoppolnak, táncolnak, lángosoznak... Aztán egy-egy riport erejéig mi is itt leszünk. De egyelőre »völgyönkívüliek« lettünk, úgyhogy hazamegyünk.

Jó éjszakát, jó pihenést!

a)

település	program
Kapolcs	Pálffy István fotókiállítása
Öcs	Palya Bea koncertje

Mindegyik helyes válasz 1 pont.

(2 pont)

b)

1.	H	1
2.	I	1
3.	I	1
4.	H	1
5.	I	1
6.	I	1

Mindegyik helyes válasz 1 pont.

(6 pont)

2. szöveg

Az Egészséges táplálkozással a 21. századba című nemzetközi projekt keretében a lendvai várban kiállítás nyílt, amelyen a hagyományos muravidéki ételeket is bemutatták. A megnyitón Varga Tibor táplálkozási szakemberrel beszélgettünk a témáról.

A legtöbb ember napi háromszor étkezik: reggelit, ebédet és vacsorát fogyaszt. Megfelel-e ez a korszerű táplálkozás elveinek?

Nincs semmi gond a háromszori étkezéssel, kivéve a cukorbetegeket, akiknek naponta legalább ötször kell enniük, persze kevesebbet. Az étkezések gyakorisága mellett nagyon fontos az is, hogy mit fogyasztunk.

Mi a helyzet a reggelivel? Egyre ellentmondásosabb nézeteket hallunk róla.

A reggeli nagyon fontos, hiszen a délelőtti órákban biztosítja a szükséges teljesítőképességet. A klasszikus reggeli – kávé, tea, kakaó, péksütemény, gyümölcsíz, tojás, hús- és sajtfélék – egyrészt mennyiségével, másrészt magas szénhidrát tartalmával biztosítja a megfelelő energiát. Ha reggelire nagy mennyiségű szénhidrátot fogyasztunk, gyorsan éhesek leszünk, pedig a szervezet elegendő energiát vett föl. Ezért tízórait is kell ennünk, és ezzel elindul a túlzott táplálékfelvétel.

Ezek szerint mit fogyasszunk reggelire?

Müzlit, olajos magvakat, aszalt gyümölcsöt, mézet, nyers zöldségeket. Ezeknél a szervezet nem egyszerre, hanem a teljes délelőtti során veszi fel a szükséges szénhidrátot. Így nem jelentkezik rövid idő múlva éhségérzet, nem jön létre a túlzott energiafelvétel, nincs szükség a tízóraitra sem, energiaigényünk az ebédig biztosítva van.

És mi van, ha történetesen megéhezünk a reggeli és ebéd közötti időben?

Igyunk minél többet, mert így csökkenthetjük az éhségérzetet. Két okból is tudom ajánlani a bőséges folyadékfogyasztást. Egyrészt az általam ajánlott reggeli emésztése eleve több folyadékot igényel. Másrészt így gyorsabban megszabadulunk a mérgektől, mert a szervezet működése délelőtt a legaktívabb.

Mit kell tudnunk az ebédről?

Fontos, hogy minden szempontból könnyű legyen. Kerüljük a zsíros, tartalmas leveseket, mártásokat, nehéz ételeket. Ezeknek az emésztése ugyanis fáradságérzettel jár. Az egészséges táplálkozás alapja itt is a táplálék helyes összetétele: ügyeljünk a fehérje, a szénhidrát és a zsír megfelelő arányára. Ha tehetjük, kezdjük az ebédet is nyers élelmiszerrel. A helyes összetételű ebéd elfogyasztása után hosszabb ideig nem érzünk éhséget, nem lesz úrrá rajtunk a délutáni fáradság.

Vacsora. Egyesek azt vallják, hogy ki kell hagyni, más elméletek szerint fontos étkezés. Hol az igazság?

Vacsorára már csak keveset együnk, hogy a lefekvésig elegendő idő maradjon az étel megemésztéséhez. Ez az idő átlagosan 3–4 óra, de egyes nehezen emészthető ételek akár 5–6 órát is tölthetnek a gyomorban. Mivel az éjszakai órákban a szervezet működése, tehát az emésztés is lelassul, a félig emésztett ételek a gyomorban rothadásnak indulnak. Így mérgeanyagok jutnak a szervezetbe, ami nyugtalan alvással jár. Este tartózkodjunk a zöld leveles saláták fogyasztásától.

Köszönöm a beszélgetést. Remélem, sokan hallgattak ma bennünket, s megfogadják az Ön tanácsait. Egészségünkért című műsorunkkal egy hét múlva jelentkezünk ugyanebben az időben. A műsor vendége Szellő Kata lesz, akivel a fogyókúrák veszélyeiről beszélgetünk majd. Addig is a viszonthallásra.

1. egy (lendvai) kiállítás kapcsán	1
2. mert gyorsan megéhezünk	1
3. mert a reggeli emésztéséhez több folyadék kell <i>vagy</i>
mert így megszabadulunk a mérgektől <i>vagy</i> mert csökkentjük az éhségérzetet	1
1
4. a fehérje, a szénhidrát és a zsír arányára	1
5. nyers élelmiszerrel	1
6. nem éhezünk meg gyorsan
nem leszünk fáradtak	1
1
7. 3–4 óra alatt	1
8. zöld (leveles) salátát	1
9. a fogyókúrák veszélyei	1
10. Egészségünkért	1
A 7. és a 10. kérdés kivételével más megfelelő válasz is elfogadható.	
	(12 pont)

1B**1. szöveg**

1. Mert az aprópénz értéke nagyobb lesz az eddig megszokottnál, és a helyiek elég könnyedén bánnak az érmékkel. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	2
2. Mert az elmúlt másfél évtizedben már megszokottá vált a pénzcseré. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
3. Azért, mert a tolar nem épült be olyan erősen a nemzeti identitásba, és a nyugati valutát biztosabbnak tekintették. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	2
4. 2007. január 16-tól. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
5. 2007. március elejéig <i>vagy</i> 2016 végéig. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
6. Az áremelkedésektől. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
7. Azt, hogy az árakat lefelé kerekítik. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1
8. A kormány 730 000 háztartáshoz tájékoztatót küldött.
A jegybank a háztartásokhoz eljuttatta az átváltási árfolyamra beprogramozott számlológépeket. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	2
9. Magyarországról.	1
	(12 pont)

2. szöveg

1. I	1
2. I	1
3. H	1
4. H	1
5. I	1
6. H	1
7. I	1
8. H	1
9. I	1
10. I	1
11. I	1
	(11 pont)

3. szöveg

1. Mi a kedvenc irodalmi alkotása?	1
2. Mi a kedvenc tárgya?	1
3. Van-e kedvenc városa?	1
4. Milyen zenét kedvel?	1
6. Milyen ruhákat szeret?	1
7. Mit szeret enni?	1
8. Ki volt a példaképe?	1
Minden válasznál elfogadható más, tartalmilag megfelelő megfogalmazás is.	
	(7 pont)

2A**1.**

idősebb	1
része	1
korosztály vagy korosztályok	1
iskolai	1
valakinek	1
arra	1
iskolapadba	1
iskolájában	1
vizsgákkal	1
tanulást	1
azt	1
rendesen	1

2.

hozzászoktathatjuk vagy hozzászoktathatják	1
tisztítjuk vagy tisztítják	1
töltenek be	1
kiesnek	1
látná vagy lássa	1
vigyék	1
találkozzanak	1
ijesztgetni	1

3.

a) rólunk	1
b) előadáson	1
c) vezető	1
d) Melyik	1

A jelölt választát akkor is értékeljük, ha azt bekarikázással jelölte.

4.

a) leszoknia	1
b) lefordította	1
c) megfordult	1

5.

a) kereskedelmi	1
b) jelentős	1
c) zenész	1
d) embertelen	1

6.

Mindig szívesen találkozom azzal (a tanárommal), akit szeretek. <i>Vagy más megfelelő.</i>	2
Márta bevásárolni ment a városba. <i>Vagy más megfelelő.</i>	2
<i>Minden megfelelő helyes mondatért 2 pont jár, ebből 1 pont a helyes transzformáció.</i>	

7. Pl.:

... hogy többször újraolvasta.	1
Amikor meglátogatsz bennünket, ...	1
Gyakran jár koncertre, <i>Vagy más megfelelő tagmondat.</i>	1
<i>Kizárólag a tartalmi megfelelést értékeljük.</i>	

8.
 Ma délelőtt nagy a tolongás a gyógyszerárban. 2
*Más szórendű, illetve más értelmes, a megadott szavakat tartalmazó mondat is elfogadható.
 A tartalmilag és szerkezetileg helyes mondatért 2 pont jár. Egy hibás vagy hiányzó szóért vagy
 szó szerkezetért 1 pontot levonunk.*

9.
 ügyesen 1
 megeszi 1
 , de 1
 tisztogatja 1
Minden hibás javításért 1 pontot levonunk.

10.
 Az állami ünnepekkor jelentős történelmi eseményekre emlékezünk. 2
 Néhány 20. századi magyar zeneszerző világhírű. 2
 Az európaiak a nagy földrajzi felfedezések idején új növényfajtákat ismertek meg. 2
*Egyéb helyes megoldás is elfogadható. A helyes megoldásért 2 pont, a kevésbé jó, de még
 elfogadhatóért 1 pont jár.*

(50 pont)

2B

A jelölt az utasításnak megfelelő szöveget ír.

Műfaji és tartalmi megfelelés: 8 pont (lásd: ÉK, 10–11. oldal)

Nyelvezet: 9 pont (lásd: ÉK 10–11. oldal)

Szerkezet: 3 pont (lásd: ÉK 10–11. oldal)

(20 pont)

3

A jelölt a dolgozatában a szempontoknak megfelelően megpróbálja elvégezni az alábbiakban leírtakat.

Meghatározza az elbeszélés témáját: 1 pont (**ismeret és megértés**).

0 pont: Nem vagy rosszul határozza meg a témát.

1 pont: Megfelelően meghatározza a témát.

Pl.: Az elbeszélés témája a föltétel nélküli szeretet. *Vagy:* A diktatorikus rendszer hatása az egyén sorsára.

Vagy ue. másképpen.

Összegezi a cselekményt: 3 pont (**ismeret és megértés**).

0 pont: Nem vagy rosszul összegezi a cselekményt.

1 pont: Összegezés helyett részletes tartalmat ír.

2 pont: Jól, de kevésbé lényegre törően összegezi.

3 pont: Megfelelően végzi el az összegezést.

Pl.: Az elbeszélés az 50-es évek elején játszódik. A fiatalasszony férje börtönben ül, de ezt beteg édesanyja nem tudja. Menye ugyanis azt a látszatot igyekszik mindenáron és minden eszközzel fenntartani, hogy fia Amerikában dolgozik, ahol nagy elismeréssel fogadják munkáját. A „várakozás” és fia apró „figyelmességei” tartják a lelket az idős asszonyban.

Vagy ue. másképpen.

Jellemzi a fiatalasszonyt: 3 pont (**alkalmazás és elemzés**).

0 pont: Nem vagy rosszul végzi el a jellemzést.

1 pont: Felszínesen jellemzi a fiatalasszonyt.

2 pont: Jól, de kevésbé árnyaltan jellemzi a fiatalasszonyt.

3 pont: Jól, teljességre törekedve jellemzi a fiatalasszonyt.

Pl.: A szeretett férfiért mindenre elszánt, külső és belső szépségű nő. A látszat fenntartása már fizikai erejét is meghaladja, egyre nehezebben viseli a színlelést, nehezebbé esik legyőzni a szomorúságot. Anyagi lehetőségei is nagyon akadályozzák ebben; nincs pénze az „Amerikából küldött” ajándékokra, virágra, mégis kisebb-nagyobb csalásokkal megteremti ezeket. A látszatot emberfeletti akarattal és páratlan leleményességgel sikerül megőriznie, pedig még az idős asszony „rigolyáit” is el kell viselnie.

Vagy ue. másképpen.

Megvizsgálja a két nő viszonyát: 3 pont (**alkalmazás és elemzés**).

0 pont: Nem vagy rosszul vizsgálja meg viszonyukat.

1 pont: A viszonyt csak ismerteti.

2 pont: Jól, de kevésbé elmélyülten vizsgálja meg viszonyukat.

3 pont: Jól, teljességre törekedve vizsgálja meg viszonyukat.

Pl.: A két nő viszonyát a szeretett férfi határozza meg, mindketten elsősorban miatta és érte szeretik és fogadják el egymást. A fiatalasszony a semmiből is képes apró figyelmességeket teremteni anyósának, sőt lelki szükségleteit is igyekszik kielégíteni (orvos), azonban néha megenged egy-két élcélődő, de ártatlan megjegyzést anyósa rovására. Az idős asszony hagyja magát kényeztetni, de semmiképpen sem akarja menyét kihasználni, hiszen mélyen és őszintén szereti, tiszteli őt.

Vagy ue. másképpen.

Kifejti, ő hogyan viselkedett volna a fiatalasszony helyében: 2 pont (**szintézis és értékelés**).

0 pont: Nem fejt ki, hogyan viselkedett volna a fiatalasszony helyében.

1 pont: Felszínesen fogalmazza meg, hogyan viselkedett volna a fiatalasszony helyében.

2 pont: Teljességre törekedve, meggyőzően fejt ki, hogyan viselkedett volna a fiatalasszony helyében.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért vele egyet.

Szerkezet: 3 pont (lásd ÉK 13. oldal)

Nyelvezet: 10 pont (lásd ÉK 13. oldal)